

Na deze beschrijving van de verschijnselen en het beloop der ziekte en de uiteenzetting over de waardeering der symptomen, volgt dan een algemeene beschouwing over de plaats, die het ziektebeeld in de ziekteleer inneemt, hoe het van verwante ziekten te scheiden is, en met andere bijeen behoort, en meestal geeft hij daarbij zonder naar volledigheid te streven toch een vrij goed afgerond geheel. Meestal bespreekt hij aldus achtereenvolgens oorzaken en pathogenese, diagnose, prognose en therapie zonder te laten merken, dat hij vrij schematisch te werk gaat. Steeds weet hij den toon van een aangenaam te lezen causerie te behouden, zonder ooit den indruk te wekken van inhoud aan vorm op te offeren.

Zijn kijk op vele vraagstukken is helder en frisch en hij wijkt nooit zoover af van de gangbare meening, dat men zich bij de lezing telkens tot tegenspraak geprikkeld voelt.

Ook de inhoudsopgaaf van zijn boek is reeds een waarborg van volledigheid, daar bijna elk belangrijk vraagstuk uit de pathologie van het *appareil urinaire* bij kinderen de revue passeert.

Na een 6-tal *leçons* over de verschillende clinische vormen van nephritis: *oedémateuses, hématuriques, azotémiques aiguës et chroniques, hypertensives* volgen enkele lessen over de eclampsie en de nephritis, over scarlatina, pharynxinfecties, purpura als oorzaak daarvan, en daartusschen zijn geplaatst besprekingen van enkele bijzondere gevallen.

Hierna vinden een plaats: een les over amyloïd van de nier, enkele over pyelitis en pyelo-nephritis, maligne tumoren, lithiasis en ten slotte nog elk een over orthostatische albuminurie en paroxysmale haemoglobinurie. Ieder, die over deze vraagstukken prettig te lezen, nuttige lectuur zoekt, zij de lezing dezer *leçons cliniques* van NOBECOURT warm aanbevelen.

GORTER.

HENKE-LUBARSCH's *Handbuch der speziellen pathologischen Anatomie und Histologie*, Band I, deel 2, 789 bldz., 272 afbeeldingen, waarvan een deel in kleuren. SPRINGER, Berlin. Prijs ingenaaid 192 mark, geb. 195 mark.

Van dit handboek waren reeds 6 deelen verschenen, die gezamenlijk 658.80 mark hebben gekost. De kosten per bladz. bedroegen resp. ongeveer 8, 14, 11, 11, 18 en 14 pfennig.

Het pas verschenen deel is nog duurder; het kost n.l. 195 mark, dat is 25 pfennig per bldz. In het boek is een papiertje gelegd, waarop de Redactie (HENKE en LUBARSCH) en de uitgever (SPRINGER te Berlijn) zich als volgt verontschuldigen over den hoogen prijs: „Der Preis dieses Bandes ist infolge der aussergewöhnlich zahlreichen vielfarbigen Abbildungen ein besonders hoher geworden. Die Beigabe der Bilder in diesem Umfang und in Farben schien jedoch bei der Eigenart der Kapitel, ins besondere des Kapitels Milz, unumgänglich. Es ist nicht anzunehmen, dass bei den noch ausstehenden Bänden eine gleich starke Belastung mit farbigen Bildern erforderlich sein wird”.

Het boek heeft inderdaad vele goede afbeeldingen. Echter zouden naar mijn meening van de tweehonderd afbeeldingen in het „Kapitel Milz”, dat hierboven uitdrukkelijk is genoemd, zonder eenig bezwaar minstens een derde deel kunnen vervallen, hetzij omdat de afbeeldingen niet goed genoeg, hetzij omdat zij overbodig zijn. Als enkele voorbeelden wil ik noemen, dat er vijf afbeeldingen zijn van groeven in de milt, elf afbeeldingen van miltverwonding; redactie en uitgever zijn met deze overdadige verluchting niet op den goeden weg.

[W. M. DE VRIES.

Die Pharmazeutischen Grundlagen der Arzneiverordnungslehre, Kurzes Lehr- und Nachschlagebuch für Aerzte über die gebräuchlichsten Arzneiformen und Arzneimittel von G. E. DANN, Apotheker (Deutsch von L. Gentz); STEINKOPF, Dresden, 1927. 312 bldz. Ing. R. M. 15.—, geb. R. M. 16.50.

Het feit, dat men in een land met een eigen boekenproductie als Duitsland er heil in heeft gezien dit oorspronkelijk Zweedsch werk (2de druk) in het Duitsch te vertalen is een der beste aanbevelingen. Ik wilde, dat ieder toekomstig Nederlandsch arts verplicht werd er ijverig in te studeeren. Het zou hem persoonlijk, zoowel als den artsenstand, ten goede komen.

De medicus heeft het zich zelf voor een groot deel te wijten, dat er velen dokteren, zonder hem te raadplegen. Hij heeft de zieken te veel aan spécialité's gewend. En daarmee denkt de patiënt — vaak tot eigen schade — bij zich zelf, vrienden en verwanten verder te mogen experimenteeren. Bovendien sluiten spécialité's een toediening van geneesmiddelen en geneesmiddelenvormen, die zich aanpassen bij den patiënt, ten eenenmale uit. (Laten vele artsen gerust bekennen, dat zij vaak niet eens de bestanddeelen der mooie spécialité's kennen!). Toch behoorde de arts die kunst machtig te zijn. Daarvoor is noodig: kennis van de remedia cardinales, zoowel als van de remedia adjuvantia en corrigenda. Daarin te bekwamen, daarin den practiseerenden arts van voorlichting te dienen is het doel van dit boek. Het beschrijft alle gebruikelijke vormen van geneesmiddelen, het geeft vele rationeele recepten, w.o. ook z.g.n. „Sparvorschriften” voor ziekenfondsen. Moge dit nuttige boek er toe bijdragen den spécialité-plaag te bestrijden.

D. H. WESTER.

M. KIRCHNER und O. NORDMANN, *Die Chirurgie*, URBAN und SCHWARZENBERG. 1927. Lieferung 16, Bnd. V, prijs 24 mark.

In het eerste gedeelte van deze aflevering wordt door KLEIN-SCHMIDT en HOHLBAUM de darmchirurgie besproken.

Aan de specieele chirurgie gaat een bespreking van de anatomie, physiologie, algemeene diagnostiek en algemeene chirurgische behandeling van de darmziekten en -afwijkingen vooraf.